

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 272 (9649) 1974 чылдың ноябрь 21, четверг 1925 чылда үндүлелеттинген Өртүз 2 жол.

КҮҮСЕЛДЕВИН ХЫНАЛДАЗЫ

Бистиң партиябыстың, оң бүгү организацияларның организация ажил-чорудууларының эң чугула кээз — үстүкү органның директиваларының болгаш партияны шиттирлерниң күүселдезин контролдары болгаш хынаары болур. В. И. Ленин бо айтыргыже кайы хире улуг кичээгэй салып чоразы билдингир болгай. «Төп эрге-чагырганың болгаш чер-черде албан черлериниң доктаалдарын шуут-ла боттандыры дээш херек кырында контрол бирги черге турун дээш» доктаамал сагыш салырының эргежок чугулазын Владимир Ильич онзап демдегелп чораз.

Күүселдеңи хыналдазын организациялар талазы-биле ленинчи айтышкынар партияны сьездилериниң, ТК-ның пленумнарының материалдарында болгаш партияни өске-даа документтерде улам-на сайзырагыйнып, хөгжис. Бистиң республиканың партия организациялары шиттирлер күүселдезин хынаары болгаш контролдары организастарының айтыргыларыне улуг кичээгэй салып турар. СЭКП Кызыл хоорому, партия райкомнары болгаш аге организациялары бо чугула аныл-херекти улам сайзырагыйнып, хөгжис. Бистиң талазы-биле анылдары чорудуп турар. Партия комитеттери үндүргөн шиттирлериниң күүселдезин хыналдазының дугайында айтыргыларны боттарының хуралдарына доктаамал чугулазып турар апарган. Чижээ, СЭКП Таңды, Улуг-Хем, Бай-Тайга, Эрзин болгаш өске-даа райкомнары биро хуралдарына «СЭКП райкомунуң бюрозунуң хүлээп алганы доктаалын контролдан уштур чорумунуң дугайында», «Документилер-биле анылды улам анык сайзырагыйнып» болгаш өске-даа айтыргыларның дугайы чугулазып чораз.

Бо айтыргыларны партия комитеттери чугулазып турар уеде үндүргөн шиттирлери күүселди хуусаазын айттып, ол дээш харылаар кижилери томуйлап турар. Ол болза даандырган аныл-херек дээш хууда харысалганы бедидин, сагыш-чорумуну болдулар чугула фактор болур. Партия Кызыл хоорому, Таңды, Өвүр, Эрзин райкомнарында хүлээп алган нандыг-бир доктаалдың күүселдезин контролдарының секретарьлары бирээзинге дагып турар. Доктаал бүрүзүнге ону харылаар секретарь болгаш партия комитеттериниң ниити килдистери контрол изартчыны тургузар. Аңа ол шиттирлери контролдан хуусаазын болгаш ону күүселди кижини айткыш, оң күүселдезиниң болгаш контролдан ужулганың дугайында демдегелп турар.

Шиттирлер күүселдезин организастарының анык хевирлерин партия райкомнары калба-биле практикалап турар апарган. Чижээ, СЭКП Таңды райкому 1972 чылда ол чорумуну тургускаш, контролдан доктаалдары барык шуптузу күүсеттинген дээш бюрозун доктаал-биле оларны контролдан ушта бижис. Ол өшкөш эртен чылын 29 доктаалды контролга алгаш, оң 27-ин контролдан ужулган. А бо чылын 37 доктаалды контролга алган. Партияның Өвүр райкому биро хуралына хүлээп алган доктаал бүрүзүн күүселдезин чоруп турарының дугайында ийи ай четпези уеде тайылбырын бижис турар чорумуну доктааткан. Доктаалды үндүргөн соонда дөрт ай эртенде, эдантиң соонда чеди ай болганда оң күүселдезин райком бюрозунуң даалгазы-биле чер-черге хынаш, ол дугайы партияның район комитетинге илветип турар.

Шиттирлер күүселдезин контролдарын болгаш хынаары организастар талазы-биле СЭКП Эрзин райкому чамдык ийи дурулганы чедип алган. Мында доктаалды белеткээрден чеглээш, оң күүселдезин контролдан ушта бижиринге чедир амылды багай эвес тургускан. Райкомунуң инструктору харылап турар партия организастарына холбашкан доктаалда айттыганы хемчеглерин күүселдезин сайгарып, ол дугайы СЭКП райкомунуң бюрозунга болгаш ону харылаар килдисте доктаамал информация турар.

Партияның үстүнде азыганын райкомнары доктаалдар күүселдезиниң контролдон, ону боттандыра ужулганы соонда контролдан ушта бижир шыгыңы чорумун тургускан. Оң-биле нады шиттирлер күүселдезиниң дугайында айтыргыларны ай санында райком аппаратының анылданчыларының хуралына, өй-өйдө партия хуралдарына чугулазып турар.

«Алдан-Маадры», «УТКА 25 чылы», «Торгалыг», ССРЗ-ның 50 чылы аттыг, «Кызыл тараачын», «Тимелге» совхоз-тарда, Чөөн-Хемчиктин «Исра» колхозта болгаш өске-даа черлерде партия организастарында шиттирлер күүселдезиниң организастарын багай эвес тургускан. Бо черлерде доктаал бүрүзүнге холбашты тусай журналды азы контрол карточаны кылгаш, оң күүселдезин кайы уеде, кым харылаары, кым контролдары дээрзиниң дугайы айткыш, оң күүселдезиниң болгаш ону контролдан ужулганының дугайында демдегелп турар. Оң-биле нады партияны үстүкү органның доктаалдарының болгаш боттарының хүлээп алган шиттирлериниң күүселдезиниң дугайында көмүнистериниң хуралдарына доктаамал информация турар.

Ынчалзажок партияның Тес-Хем болгаш өске-даа чамдык райкомнарында, аге организастарында бо чугула аныл-херекти организастап турарында төдөргэй система ам-даа чок. Шиттирлерни күүселдезиниң болгаш ону күүселдезиниң дугайы партияның чамдык райкомнарының секретарьлары болгаш килдистери илветкеш-даа оларны контролдан ушта бижир турар шын эвес практика база бар.

Партияның Моңгун-Тайга, Тожу райкомнары шиттирлер күүселдезиниң контролдон өзү барымдаалап чорудуп, ол айтыргының дугайында эвээш анализтеп, хүлээп алган доктаалдар күүселдезиниң чорудулганын чугулашпайн турар. Бо талазы-биле чоруда амылдың чамдык чугула айтыргыларының хевирлерин партия организастары боттары төдөргөйдү шиттирлер дугайы төдөргэй билбес болгулар ийкеле, азы чамдык оң дугайы шуут утуптар таварылгалар бар.

Партия, чазактың Директиваларын болгаш боттарының организастарының шиттирлерин ылап хынаары дээш анылданчыларны бот-харысалганы бедидериниң эргежок чугулазын СЭКП-ниң XXIV сьездинге онзап демдегелз. Шиттирлер күүселдезин хынаары болгаш организастарын үениң негелдезинге дүштүр тургузар дээш бо талазы-биле амылды улам күштөлдүр — партия организастарының бир чугула сорулганы болур. Күүселдеңи хыналдазын организастарына аар-саар чүүлдер турбас. Партияниң аппараттың амылгыр эң чугула шынарларының бирээзи оң амылдың дээштинде, ону күүселдеңи хыналдазын эки тургуспайн чедип ап шыдаас. Оң-биле нады партия организастары күүселдеңи хыналдазын организастар талазы-биле амылдың стилни болгаш аргаларын улам сайзырагыйнып дээш моон сонгаар-даа шуудуру амыл чорудар ужурулуг.

1974 ЧЫЛ — БЕШ ЧЫЛДЫҢ ТОДАРАДЫКЧЫ ЧЫЛЫ НИИТИНИҢ МАЛЫН КЫШТАН ХҮР АЖЫРАР ДЭЭШ

ЭЭРБЕКТИҢ МАЛЧЫННАРЫНДА

Бо чылдың кыжы барык бир ай бурунгаар эрте дүшкөш, хар кыдынадыр чаапкан. Агаар-бойдуус улам соон турга-даа, хүн карапта хар өрөөш, дождандылар дона берген. Нейбрын баштайгы чартында кыркык соок улам дымнып, карарты хадып, кавыскалай берген. Күскү соокка Уаут-Хемниң бузу аныалыш, ченөөни чытса-даа, хем шынааындан үнгөш, Биче Кара-Огуниң кышкы одаларына хал келтиривиске, хүнөөрөк, ажык, чылыг ыпшаң сагындырган. Баштайгы үдүргөй харны өй-чиктерге хартүктө каапкан, оларны кыры дождандык доң. Соок сарып хадып, шугу кыш болурун төдөргөй херечилеп турган. Кыштың ол баштайгы каржы демектери тура-даа, «Кызыл тараачын» совхозтуң хой амылды Эрбек салбы-

СЭКП ТК-ның Чингине секретары эш Л. И. Брежневтин Сирия Араб Республикага албанның найыралчы аян-чоруун кылып баарының дугайында

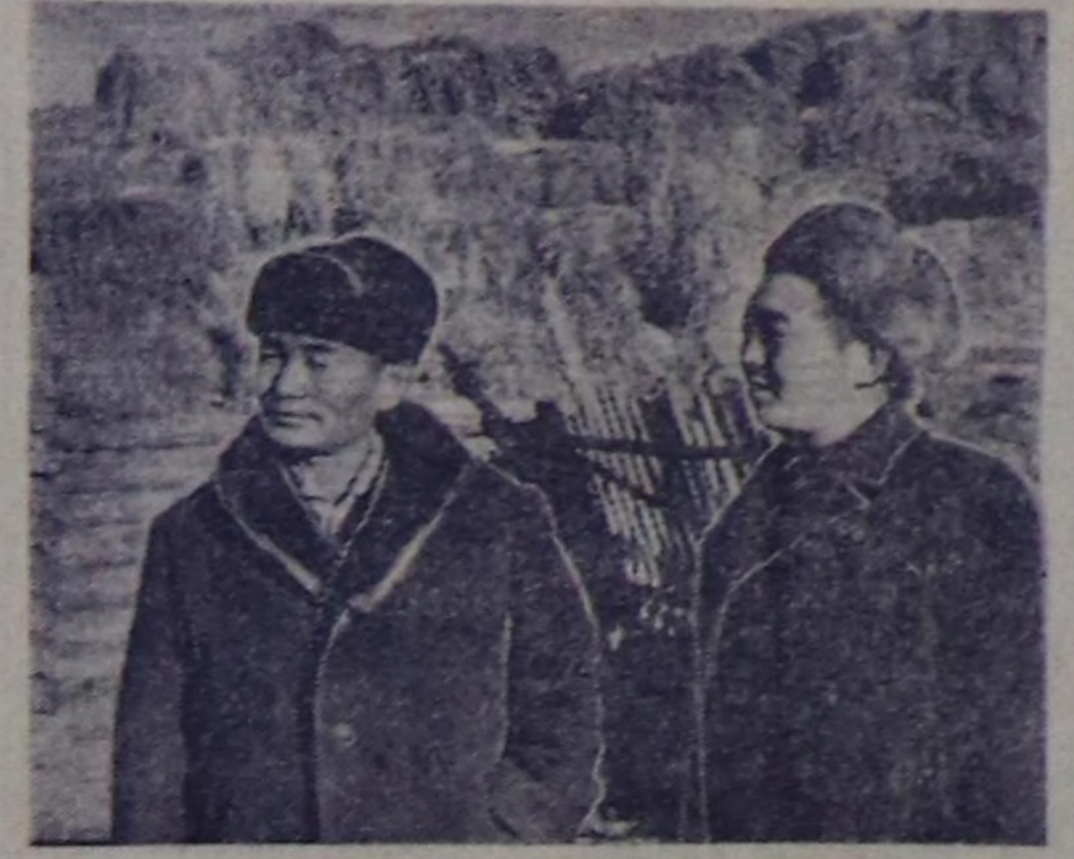
Араб Социалисттик чаартыла партиязының Чингине секретары, Сирия Араб Республиканың Президентин эш Х. Асадтын чалаанын өзугаар СЭКП ТК-ның Чингине секретары эш Л. И. Брежнев Сирия Араб Республикага 1975 чылдың январьның ийги чартында албан өзүзүнүн найыралдыг аян-чоруун кылып баар деп турар.

Эш Л. И. Брежнев эш В. Ярузельскийни хүлээп алган

Совет Эвилелинде найыралдыг аян-чоруу кылып чоруп турар, ШАП ТК-ның Политбюро кезигүү, ПУР-нун национал камгалаал министри армия генералы В. Ярузельскийни СЭКП ТК-ның Чингине секретары эш Л. И. Брежнев ноябрь 19-та хүлээп алган. Беседага СЭКП ТК-ның Политбюро кезигүү, СССР-ниң камгалаал министри А. А. Гречко биле ПУР-нун ССРЗ-де экинчи З. Новак киришкен. Совет Эвилели биле Польшаның аразында найырал тартылалары болгаш кады амылдангы улам калбартырыга холбашкан айтыргыларның база делегейиң чутуга айтыргыларының талазы-биле саяал-оңал солчушкуну болган. Беседа чылыг найыралдыг эртен.

Чуруктарда: үстүнде — алдарлыг малчын О. Сөдүй-оол, Эрбек нөдө Совет нукусунуң даргазы С. Нунгаа; хойжулар Сайын-Белек биле Ырымаз Ондарлар.

Чуруктарда: үстүнде — алдарлыг малчын О. Сөдүй-оол, Эрбек нөдө Совет нукусунуң даргазы С. Нунгаа; хойжулар Сайын-Белек биле Ырымаз Ондарлар.

ХЫЫРГЫШТЫ АЖААП ЭГЕЛЭЭН

Бай-Тайга районун «Бай-Тал», «Төли» совхозтарының деңсээрден Мешкен хөл болгаш Көп-Сөөктүң суугары ам дона берген. Мында хымыгыштың үнгени эртен чылдардан дөре болган. Мешкен хөлдүн хымыгыштың сөгени күлге «Бай-Тал» совхоз эвес, а районун өске ажыл-агыйлары оон кезип ап турган. Хөлдүн хымыгыштың өске мал ченибиле холуп, малга чиртирге, хөл дустуг болгаш мал дыка чир дөргөн тускай эртемнигер төдөрткөн. Ичанагаш бо мал ченин «Бай-Тал» совхозун ажыл-ишчилер кезип эгелей берген. Совхоз бо чылын мал чени белеткээр планын ажыр күүсеткен болза-даа, аңаа немей 100 тонна хымыгышты кезип аларын шиттирлер. Ам доңо совхозтуң агроному Николай Ак-Хуурактан удуртканы 20 азыг кижжи 3 эвөө болуп алган хөл калымы-биле хымыгышты кезип турар. Хымыгыштың дүжүдү бир гадан 7-8 центнер чедип турар.

Х. МОНГУШ, «Шынык» иорр.

МУРНАКЧЫ КОЛЛЕКТИВ

Бо бүдүрүге найысмылдың хоочунарының бирээзинге санадып турар. Эртен байырадыг уюлукта кышкы чедир коллектив кышкы чедир коллектив-биле уткаш. Төскү беш чылдың төдөргөй чылыгы эртен он айларында ниити продукция бүдүрүлгенин планын ол 103,5 хуу күүседип, онзаалдан ажыр 231 муң рубльдин продукцияны берген, миллион рубльдин продукцияны сайгарар турган, оң 46 муң 300 рубльге ажыр сайгарып, планын 104,5 хуу боттандырган. Чылдың эрегинде бо мурнакчы коллектив боттарында бедиктен социалисттик хулааны алган, чылда бердинген планын онзаалдаан хуусаа бетинде боттандырыш алган. Мында пландан ажыр чыл төгүзүште чедир 10 муң рубльдин продукцияны бүдүрүр деп аныктан болза, эртен он айларда беши ол хуулаага 39.100 рубль чегкен, өскөөр чугулааларга, хоочун коллектив сөгезин сөгүтө бо болуп шыдаан.

Бүдүрүлгенин хоочуну П. А. КУМАЯК.

БОТТУГ ХЕМЧЕГЛЕРНИ АП ТУРАР

Маа кыштагалаашкынын «Бурунгаар» совхоз эки организастан. Ажыл-агыйда коммунист М. Галкинге удуртка чеди кижжи составтыг комиссия доктаамал ажылдап турар. Олар кыштагалаашкына белеткээр ажылдары эгелери билек-ле фермаларда, хойжу тураларда кылса чогуур ажылдың хемчегин төдөрткөн. А совхозтуң дирекцияны бажынарны септеп, чугулап, оларны шалазын бүүдүр ажылдары эки организастан. Дөрт кижжи составтыг туудукчулар бригаданы чуртталга бажынарлардан алганда инек, хой калаларын, кудуктары өй-ишадга септөөн. Совхозтуң дирекцияны малчынарның культуруту амы-

дарлыг малчыны Сөдүй-оол Демчиенч Оюнуң кыштаанда мал ченин күрдавыры албек. Малчының бажыны чылыг, чырык, радио, телевизор, газ бар. Бо чылын олар чүе хойга олаачы 106 хурааны менди доктурган. Ол көргүзүп келир чылын улам бедир соруктуг. Хөндөй-Асынын деген, терен оларды бирги хой бригаданың чаа төвүн ам туруп дозуп турар. Мында амылдың үлгелерин ийи калжаны, үн чаа чуртталга бажынын азыгылаа киргеген. Ол комплекскиги тапту беш муң шөр мал тургузар кылдыр төлөвлөз. Аңаа хой кал-

дарлыг малчыны Сөдүй-оол Демчиенч Оюнуң кыштаанда мал ченин күрдавыры албек. Малчының бажыны чылыг, чырык, радио, телевизор, газ бар. Бо чылын олар чүе хойга олаачы 106 хурааны менди доктурган. Ол көргүзүп келир чылын улам бедир соруктуг. Хөндөй-Асынын деген, терен оларды бирги хой бригаданың чаа төвүн ам туруп дозуп турар. Мында амылдың үлгелерин ийи калжаны, үн чаа чуртталга бажынын азыгылаа киргеген. Ол комплекскиги тапту беш муң шөр мал тургузар кылдыр төлөвлөз. Аңаа хой кал-

Совхозун малчынарны кыштагалаашкына шагда-ла кезе берген. Олар чок одаларын амылдыңда кампап, малды кадыдан ирады каларып турар. Ажыл-агыйда мал чени сөөртүр ийи эвөө — амылдар турар. Малчынарның кыштагалаашкында чедир кылдымын чүүлдер база бар. Хайырында хойжу Сергей Садыниң бажынынын тууу доктурган. Кадарчы бичин буда-бажкычтыг турган олар. Ол бажынын № 958 көжү чоруп механизастаттыг колхозна-ның туудукчулары мынчага чедир саадып келген. Төп ферма бода мал жазаларының сонгалары амга чедир шиялдиниш. Совхозта белеткетишпел мал чени хөргөзө чогутурун даяркта өшөөн бооп турар. Ичанагаш малды кыштан менди ажынарның талазы-биле боттуг хемчеглерин алары чугула апарган. Ону барымдаалап көргөш, малды сүт-биле доктаамал хандырып, сөгөн, савап, сидосту болгаш өске-даа мал ченин тургускан район боугар камналгалыг чырык-дарынын, саванын хөндөктөп, хайырадып бээриниң хемчеглерин сөгүтө ап турар. К. ДОНГАН, Каа-Хем район.

БОТТАРЫНДА
СОФИЯ Болгарияже совет туристериниң барышын күндөп турар. Эртен чылын ага Советтер чуртундан 204.000 аалчылар чораз. Бо чылын ол сан өшкө-даа хой болур.
ПРАГА Ам ЧССР-де бооп эртин турар чехословак-совет найырал айныга улуг программаны Мурнуу-Моравия областа совет фильминюктериниң кувузуни активчилери белеткеш алган. Мында барык 50 муң кижини катыштырган чүе ажыр илди клубтар бар.
БОНН Березин дээр барыш-герман хоорайда судно тудар «Везерга» компанияны бүдүрүгө черинде 386 муң тонна

ДЕЛЕГЕЙНИҢ ДИПТЕРИНДЕ

Чүкөттү чорутуу тайкери сүгө салып кырген. Судно турбины күжү-биле ажылдап тускай помпылар-биле дериттинген, олар оон чүзүм 20 шак дүрүзүндө дүжүрүп шыдаар.
РИМ Эртен улуг-хүндө Италияның Савона хоорайында (Лигурия областы) антифашисты массалыг митинг болган. Эртен негелде ол хоорайга өлөөн каш дериттен чамдыктыг кышкыны кылган барыш уездик дүрөк идегеттериниң өчүктүг чөгүзүшкө кылендиг удурланмышкынын илерди дөөн хоорайын төп шөлүне муң-муң ажылчынар, албан-жаакчылар, сургуундар, удурланмышкыны шимчөөкчигинин хоочун киржикчилери чынгалган.
АДЕН Йемен Улус Демократтыг Республикасы биле Йемен Араб Республикасының найысмылдары — Аден биле Санааның аразында дөрт телефон харылаазы тургустунган.
ДАМАСК Эжелеткен бүгү араб дөвискээрлерден израиль шериглерин үндүр болгаш Женеваың тайбык конференцияны чыгандыра деп айткан БНО-нун Аймыл чок чорук чөвүлениниң резолюциязы Израильдиң өжөгөр чүкөстейн турары Чоокку Чөөн чүкө дүшкүрүлүг байдал бар аларган турарынын чыгандыган бооп турар. Сирияны премьер-министрияниң ораакчылы болгаш далайчы херектер министри А. Х. Хаддам ийи чед медегелз.
НЬЮ-ИОРК Йерусалимдин чөөн кезеге араб чоңунуң массалыг чыскаалдары эртен. Муң-муң араб чурттакчылар, хой нуруунда аныктар болгаш ортумак школаларын сургуундар израиль өжөгөр эрге-тагырганын дүрөк үгүлдөлдөргө, күчүлөшкө удурланган, күдүмчүлөргө чыскаалын үнгөн.
ДАКА Бангладеш Улус Республикасы найысмылдыг башкарыкчы Улусчу апта партия-

нын парламента фракциязын чуралы болган. Партияны удурткучулары чазактын чоңун рас садып алар кампанияны эртеринге холбашкан хой-хой айтыргыларын чугулашкан.
Хурага премьер-министр Муджуиб Рахман чурттуң экономика байдалын төдөргөйлөп чугулашкан.
РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО Рио-де-Жанейрога автомобиль ондактыг халапка таваржы берген. Аңа 17 кижжи өлгөн болгаш 30 кижжи берге балылаткан. Ондакка таваржыканынын шунтуу — хоорай автобузунга чорал пассажирлестүтүш башкарыла дери үрелтеш, автобус 17 метр бедик көргүздөн андалыш бады барган.
ГАВАНА 1974-75 өөрдиге чылында Хостага ортуугунуң дөдө өөрдиге чертеринге 66 муң оодар, кыстар тавар берген. Чурттуң бүтү төгүзүтүн дүргүндө тулган хой санын студентилериг болганы ол. Гавана университетин, Ориенте мектепун, Лас-Вильяс мектепун Санта-Кларк хоорайында болгаш Камагуэй хоорайында университеттери илжерлерин, агрономнары, химиктерин, эмчилерин белеткен турар.
НАИР Кайра араб чурттарын ветеринария талазы-биле тускай конференцияны өрттүп турар. Ук конференция мал ажылын сайзырадырыга бүгү араб чурттарын күженишкенин каттыштырар дээш араб чурттар аразында ветеринария организастарын тургузуп алар деп шиттир уудуген.
ЛОРЕНЦУ-МАРИШ Роделианын эвөөш нуруу ак кештирлериниң сөөк-лазы ыггарга өзү-чоруму национал хосталга дээш денгезчилерин шааклып өздөр деп хойлап төлөвлөп алган. Ону Солберни радиосу дыңдаткан.
Ол хойлап төлөвлөшкө бо негелдеде балдыкчы-биле Роделианын «парламентинге» кижир. (СЗТА).

СОРУЛГА УЛУГ

Амгы уеде парторганизацияларда өртот соңгулдарда хуралларда коммунистер кол кичингетий шитпирлеттиниз айтырларга болгаш партияжи ажилдын стилни болгаш аргаларын улам сайырайттайдырларча угландырып турар. Ынды ажилынчи чугаалары отчёт-соңгулдарга хурал чокта чаа «Тыва даг-дугу» комбинаттын даг-дугу арылгавар фабриказына болуп өртот. Бистия коллектив Совет Тыванын 30 чыл өнүгү, ажилын хоорай Ак-Довурлактың база комбинаттын 10 чыл болган юбилейинге төлөптин ужурашкан, бичиригэн фабриказын, бичиригэн ажилчыларын, инженер-техникти ажилдакчыларын багыт өвөс ажилдаан — деп, парторгун секретары М. Сундуй-оод отчёт илеткеге демделген. Фабрикадан ажилчыларын чыл эгезинде алган 2000 тонна сортту даг-дугу арылгавар худавегезин июнь 1-деге куусеткен, пайдан ажыр 2000 тонна даг-дугу бүдүрүн хулаонгон. Эрткен үш кварталда фабриканын коллектив пайдан ажыр 2400 тонна даг-дугу арылгавар сортту даг-дугу бүдүрүрүн планын 106, а бараангы продукцияны 101 хуу куусеткен. Фабрика коллектив Совет Тыванын 30 чыл өнүгү Тыва АССР-ин Дээди Советин Президиумун Хундузел бичиригэн биле шаваткан.

Коллективтин куш-ажылчы бо чедикширинин үндөзүн илде партия организацион ажилды тодаргай удуруп, коммунистерин болгаш ажил-инженерин күжү планын оналдаан кууседирине мобилизация, партияжи организацион болгаш идеолитикти ажилды күштедирин келгенде болуп, Фабрика коллективтерин, ээчегелерин

ни, бүгү-ле куш-ажылчы коллективтерин аразында социалистик чарышты калбарган. Чарыштын бирги черин руда үрүмкөзүр чедик ажилчылары беш удаа чаалал алган. Ук чедик ээчегелерин аразында чарышка М. Максимов, Е. Звилов оларга удуруп коммунистик куш-ажылчы коллективтерин бирги черге үнгенер. Даг-дугу арылгавар чедик шунту беш ээчеге тодарыкчы чылдын планын куусеткен, 1975 чылдын январьнын удууна ажилды чыгарган. Бо пехте малагына К. Монгушка, В. Буруновага удуруп ээчегелер доктаамал аки көргүзүпү чедип ал келген.

Парторганизационун 56 коммунистерин хой кезин ажил-инже үзегер-чизеон көргүзүп, бүгү-ле чаа чүдүрүн ээчегелерин, бүдүрүрүн муракчылары болуп турарлар. Ындыларга коммунистер М. Абаанын, К. Иргитин, Ю. Аватканын, А. Востриковтун, И. Жагировтун, З. Кужугеттин болгаш оон-да эскерлерин хамарыштылы болуп. Фабрикада чыл бүрдү тогаалдыкчы, чарыкчыларын саны көвүдөп турар, олар хой-хой чогадыкчы саналдыр кинирген. Эрткен айларда 26 чаа саналдыр бүдүрүрүге пиныткенни тунеленин 143 муу рубльдин камнаалы чедип алдыган. Бүдүрүрүге коллективтеринде 4 партбүдүк бар, илде коммунистер бургуу шунту партияжи даалганын. Документлер солдуушкунуун үзегинде чорутууга хемчегелер парторганизацион даянчыч арга-шыланын белидеринде оң куш-ажылчы коллектив партияжи салдыр күштедирерин удуу илдин бергени чугаажок. Партия хуралдары Устав суугаар эртин, оларга партия-

жир амыдыралдын, бүдүрүрүгени айтырларын, сагылачурумун дугайын чугаалакын, шитпирлеттиниз доктаамал организацион турарын илеткеди демделген. Бүгү коммунистер, ажилчылар болгаш инженер-техниктер ажилдакчылар, өрөдигенин илди-бүрү хевирлеринде, политчырыдышкынны чедик кезинде хаара тутуунан. Бо өрөдиге чылдына 14 бүдүрүрүге коммунистик турар ажилдын 14 школан ажитынган.

Отчёт-соңгулдарга хуралга илеткеди болгаш санал берген коммунистер ажилда эки талаар-биле чегелестер чедип ылдыртып турар чүдүрүн болгаш мөөн сонгаары сорулгаларын айткан.

Бүдүрүрүге камнаалгын күштедирерин, ашак чарыгалды үндүрүп турган хой продукцияны бүдүрү үндүрүрү — партияжи экономика политиканын кол сорулгаларын бирөөн. Ынды турбук фабрика чыл эгезинде бээр 49 муу рубльдин материалдарын ажыр чарыгдан. Ол илдики техникага онал-өндөк бүдүрүрүлгө хемчегелерин чедип боттадырбай турарын коммунистер шунтучудан. Чамдык чедиктерде бүдүрүрүгени доврак-дооузун хой, кышка удуу белектер багыт чорутуунган болгаш өскө-даа шынныг чедиктер барын коммунистер М. Абаан, К. Иргитин айттырарын саналдырып чугаалаанар. Техникага онал-өндөк болуп бас талазы-биле айтыртын партбюро хуралга чүгө чангыс катан чугаалашкан болгаш ажилда кылган хемчегелерин ашак кезин куусеттинер. Руда үрүмкөзүр-сорттаар чедик чарыш кылдыртын дугайын айтыртын партбюро комбинаттын удурутгаанын

мурнуна каш удаа тургузуп белген. Ыччалажок бо айтыр ама-да шитпирлеттиниз. Администрациянын ажил-чорудулганын контролдаар тускай комиссия чүгелени хмалдан чоруткан. Бо талазы-биле партбюро ук комиссиядан негелдени күштедирбазин чедик.

Угуу бүдүрүрүге комиссия, профбиле болгаш өскө-даа хой-нигити организационларын ужуу-дугаан удуу. Ылалыга фабриканын ажилчыларын хой кезин доктомолдуулар болгаш аныктар. Комсомол ажилдына чедиктерин илеткеди болгаш санал бергенер чугаалаанар. Комсомолдуу ажил-чарыкчы, аныктарын коммунистик кичингетий партияжи кичингетийи угландырар ужуу-дугу.

Фабриканын мурнуна ам удуу соруга — тодарыкчы чылдын шитпирлеттиниз дертук кварталын чедикширин доврак-дооузун, 1975 чылда даг-дугу арылгавар фабриканын илдин ээчеге ажилдакчы кинирине чедик ажил-инженерин күжү мөөнээр болуп. Илдин ээчеге туттунарга анаа барык 900 хире ажилчын төмөжир анаар. Амгы уеде 250 чаа ажилчыларын хулаон алган. Оларын тускай мергежилдерге өрөдип турар. Ыччалаш амгылаштан эгезин илдин ээчеге ажилдар кинирини шилди ал, оларын ажи-бүрү мергежилдерге, муракчыларын дуржулгазына өрөтөп болза, келер чылдын бергелер бээр дээр билдинир. Ыччалаш партбюро өскө хой-нигити организационларын камнаал бо айтыртын талазы-биле тускай ажилды чорударын чугулаан отчёт-соңгулдарга хуралга демделген.

Бо күн-ажылчы удуу коллектив коммунистерин отчётту хурал ажил-чарыкчы байлаа эртин, чедип ылдыртып чүдүрүн илердин, мөөн сонгаары сорулгаларын тодараткан.

Х. МОНГУШ,
«Шини» корреспондентизи.

«Сунпак» совхозтун семитилге базазы чыл буру улам калбарып турар. Бо чылдын 500 даа малга турлагы база ажылаа кинирген. Ам чылда нитириг-биле 4500 бо да мал төс конада кыштагап турар.

КАДЫКШЫЛДЫҢ КАМГАЛААЛЫНДА

Бодуун 50 чыл оюн демделген, байырлаан эрттирген Н. А. Семашко аттыг республикада эмгеленин экилерин чүрөктин хамызын оларын чүрөктин хой-хой чугаалаан ажилды чонлардан алган. Ол дээр эи белик үнөөсө.

Совет эрге-чарыгарын баштайтын чылдарында Верхнеудинский мидинга, мичан Улаан Уэтин алап турган ол, област эмгелге чери эжиткчи Ону В. И. Ленинни сораткын, «Россияны кадык камгалалынын бир дугаар

жизнеге Куш-ажылдык Кызыл Тук орденин эдилекчизи М. А. Бегаев, Хундууледин Демдаа орденин Д. С. Килин база өскелеринде адап болуп.

ХООРАЙ ЧААРТЫНЫП ЭГЕЛЭЭН

Ак хемни кезир салган дем-бир-бетов көвүрт хемини ол-бо талазында турар Бело-реш хуорайын илдин кезин тудуштурушкан. Ол удуу көвүртүн Уралдын шаанлык бо хоорайын амгы уеде таарыш чартып кылдыр чаа планга дүштүртүккан. Ол планын Ленинград архитекторлары чогаалды кылган болгаш ону автономну республика Министрлер Човуелди бадылаан.

Башкыр металлургиянын бо хоорайын үлгүлү-бүдүрүгө болгаш, чурталаа зоназы деп илди кезекке тургузар. Хемини ол чарыгына үлгүлүлү турар, а солгай талазы чурталаа кварталдары калбарар.

Шаг-төгүдөн бээр тургустуун келген айы-биле Бело-рештин төвүнге албан организацион, эртем болгаш дүди өрөдиге черлерин, садык бол-

жизнеге Куш-ажылдык Кызыл Тук орденин эдилекчизи М. А. Бегаев, Хундууледин Демдаа орденин Д. С. Килин база өскелеринде адап болуп.

Хойжунун чедишкени

Олар Мукжуук хойжаулап эгеза-де чаа үш чыл ажыр чорупу О. Чоон-Хемчик районун Ленин аттыг колхозунда ажилдап турар. Хойжунун куш-ажылчы көргүзүрүлгенин илдин белик, колхозтун муракчы хойжаулары-биле денгеза берген. Ылалыга бо тодарыкчы чылда ол 100 хойжаулар, бир баштанна 4 кг дүктү кырган алган.

Хойжунун кыштаа Чалагай деп черде кыштап чыгар. Ол эрги каякан бодуун күжү-биле септен, эгеза кылган алган. Хойжунун амытаанда 15 тонна сизген бар. Хойжу кышкык куш-ажылчы дээр колхоз баштаар черинде өртөктин белектер-биле каш удаа шаваткан. Оң чамуру районун Хундууле сабырлыгында кинирген.

О. АРАКЧАА,

Кызылдың сут комбинатынын девиссаринче кирип турар продукция чүгө чангыс—сут. А өң сармак, сметана, кефир, мороженое хуула бээр оруу узун. Ындыг болганда комбинат хой чехтерге чарыган. Мында коммунистик куш-ажылчы адын өдлөзөн бригадалар белик найм хой.

Каш хонун бүрүмгөзүр комбинат чедип, бүдүрүрүгенин шолбаныры-биле умжарып чугаалааш, оларнын байыр мурнундагы куш-ажылдын сонугураган бис.

Ажыр хамат биле аш-чөм аймак чүдүдөш чехке кирген дораан коммунистик куш-ажылдын шалыкчы Фаина Константиновна Виштолга таваржы берген бис. Оң хунда планын оналдаан доктаамал 100 хундан ажыр күүсөдип турарын техникон В. Суменкова бисти тамыштырып, тура чугаалай-дыр. Мурнаачы ажилдын товоргун сортун улам экинчилдер дээр доктаамал кичингетийи салып келген. Оң-биле чергелештир Зинаида Константиновна комбинатта профсоюзил мөмкөндөгү кемжигун. Хой-нигитини ол даалгазын база эи сеткилдиг күүсөдип турар.

ЧУРУНТА: Ф. ВИШТОЛ ажыл үзегина.

С. МОНГАЛ,
А. СОДУНАН.

УФА 400 ХАРЛААН

«Революция мурнундагы Уфа», «Социалистик Уфа», «Уфаның Ленинизмы» — Башкыриянын найысылалында ажитынган дөлөгенин бөлүктөрүн эгелерин шак ынчаар адап турар. Бодуун дерт чүс харыг болганын денабарын эгезинде демделгавар деп турар хоорайын хемгулүзелин дугайын чугаалап турар фото-чураттары, карталарын, бичизи чүдүрүн, статистика маделерин, төвү тайлыбырларын болгаш өскө-даа документтерин ында дөлөг салган.

Уфаның үндөзлеттинип тургустуунганы Башкыриянын орус нурунча эки тура-биле каттышканына холбашкан болгаш башкыр улустун салым-чулуга наймачын улуг роль ойндан. 1574 чылда Ан хемини белик дөлөг эринге шөвөз тургустунган, ону Уфа деп адаан.

Ам он черде республиканын найысылалы бодуун дөлөг мундуучуларын чаптыдырып чоруткан. Ында — хой нать бачыма-даа, заводтарын хөвүгү чагай корпустуу-даа бар. Хоорайын 900 муу чурттангыларын аажак хөвү үлгүлүрүн нефть тылар, нефть болбазырадыр, нефть, химия, машина тудуушкун, чийи белгаш өскө-даа адырларын бүдүрүгө черлеринде ажилдап турар. Ол бүдүрүгелер ында Совет эрге-чарыгарын чылдарында тургустунган.

Хоорайда чурталаа бачынарнын аажок шаптын тудуушкуну чоруп турар. Бо юбилейик чылда уфачылар 400 муу дөрбөлчон метр чурталаа шөлүн алганар. Ыччаларга беш чылдын эгезинде бээр хоорайда бодуун чартын миллион дөрбөлчон метрден амыг чурталаа шөлү амылаада кирген.

Октябрьн социалистик Улуг революцияныг чедип уфачыларын чарты кезинден хөвү эге өрөдигенин билкин бешин чедип албаан турган. Ам найысылалда чүс чээрби ортумак шөлөлөрд, чади дээр өрөдиге черлерин, чээрби амыг тускай ортумак өрөдиге черлерин ажилдап турар.

В. И. Ленинни Уфага чоруп турганынын дугайын, Уфаның социал-демократтары-биле оң умжарышкычыларын дугайын чугаалап турар документтерин дөлөгте калбазы-биле көргүзүп турар.

УФА. (СЭТА-нын корр.)

СЭКП обкомунун X пленумунун шитпирлерин амыдыралга

АЖЫЛ-ХЕРЕК КЫРЫНГА БОТТАНДЫРАТ

Тывага хой ажилын сайырадыр тадаам-биле хемчегелерин СЭКП обкомунун X пленумунга хулаан алганда бээр бир ажал-агай чыны эртин турар. Пленумун доктаамал «Коммунизмге орук» колхозта кайчаар боттадыр турарын аразында чамдык чиктерден көрп болуп.

Колхозтун экономиказын кол адыры — хой ажилы. 1972 чылда мал ажилында алган ордуларынын 71 хууу, а 1973 чылда 70 хууу хой ажилында кирген. Колхозта 3 хойжу бригаданы тургускан. Ында 86 хойжу, оң шитинде 28 коммуналан, 12 комсомолчу ажилдап турар. Мал ажилын дээр болгаш тускай ортумак эртемни калдыр-биле колхоз бүрүн хандыртыган. Өвүрүн байлаа-биле ал көргө, оон девиссарин дөлөг, чылдын кайра-лаа үзегинде четчир эки оларлар, ажал ал болуп чагай үнүг сизгенин шөлөг, суг-сунга элек. Чангыс өвөгүе чугаалаарга, манза хой ажилы сайырадыр болурун бүгү-ле аргалар бар.

Бо дугайын колхозтун муракчы малчыларын дуржулгазы база бадыткап турар. Тыва АССР-ин алдарлыг малчыны, Октябрь Революция орденин эдилекчизи Монгуш Намбар-оод бо чылдын төртүр 100 хойга оладдыр 120 хуурагын камгаал алган.

Бо тодарыкчы чылда колхозтун 12 хойжулары, оларын аразында Ооржак Сарык, Ондар Садакай, Монгуш Алар-оод, Монгуш Мийге болгаш өскелер-лаа боттарына алган социалистик хулааларын ажыр куусеттинер.

Ажилда кылган хемчегелерин боттадыр талазы-биле чамдык ажилдарын чоруткан. Тус черин байлаанын таардыштыр эстүрерин-биле шитпирлеттиниз сардала укланды бүдүрүрүгенин салып ал, оларын-биле хойларын байлааныштыр ажилды Бора-Шайына хойжу бригаданын чоруткан. Чангыс ай хевиринча, эки шынармы каякдарын илде тудуу турар. Сизге кел-

ер шөлдерин чаалан үнүштөрүн аштап, арылгаларын эгезаан.

Эрткен чылдын мал чедиктин кураавырын тургузуп, кышкы талаашкына белектердин эгеза шынармы кылганмын, ажыр-бүрү арылгаларга удуу профлактиниз ажилдарын чорудуу, ажалда хайтаргалын эжиткенинде малдын, ажалда оң чаш тыдуун хорамчалы мурунку чылдарда турган депнилерин кызыртыган. Улааттайын хойжу бригаданы малдын баш санын менди ал, 100 төртүр хойга оналдыр 90 хуурагын камнаал алган. Бо болза раионуң байлалына дээр көргүзүп болуп.

Ыччалашкын хойун баш санын эстүрерин планын 1973 чылда 86,8 хуу, төртүр хойларын—80 хуу куусеткен. Бо чылдын 9 айларында көрдүнгөн планга 419 баш чегер. Черле мичаш, хойуну баш саны колхозта чылдын-на өвүдө чок бооп турары дугайын үзүнгөн. Бо колхозка 1966 чылдын январь 1-де 15.654 баш хой турган, а 1974 чылдын октябрь 1-де байлаа-биле амырга, 15.996 баш хой бар, амы 9 чылдын тургузууда өвүдө чүгө 252 баш болган. Агаар-болуу-лаа, олар-биле хойлар-лаа талазы-биле бо колхозта шакта берге байлаада турар болжам «Кызыл туз» колхозка ола-уедеги дургузуга хой малдын баш саны ийи катан көвүдөп, тодарыгаларга, 1966 чылда 18.369 баш хой турган болза, ам 17.037 башка чедир өскөн.

Малдын баш санын өвүдө чок бооп турарын чок чылдарынын түдөз дээр, ажил-агайы эес, харыскага чок чорутка, ажил-чарыкчы өрөдиге-башкаларын организацион чок, эртерг чорудуп, зоотехникти ажилдарын саналдыр тургустунган.

Совет чылдарда колхозтун девиссаринде агаар-болуу-лаа берге байлаалары турбаан, малды айылдык хандыр-тыр арылгалары бообаан. Ол кирезинде малдын өлүп хоралай хөй. Совет чыл чылдарда 5.289 баш мал өлгөн. Олар-

ын 90 хууу хой бооп турар. Бо чылдын 9 айларында 1.325 шээр мал, 624 аяк, хураган өлүп хорала. Бо дээрге малдын чедикшир болгандыр баксыракашкан, каяк-тур-лаа-биле эки хандыр-агайы, мал ажилында ажилдап турар чамдык кинирлерин харыскага чогундан үнгөн корууларга, Мичан-Дит Бригадалык хойжуу М. Кендел-оодун кодамында 113 баш хой өлгөн. Ындыг чиктердин хойну көргүзүп болуп.

Малдын кызыраар чоруну эвээжесейн турар. Ол дээрге малдын эдержилгенин зоотехникти негелдерг суугаар чоруттайн турары-биле тайылардыгар. Бүдүрүгүчү жашкарларын болгаш эдержилгеге кирер хойларын куш-дегенер арган. Оон анында турар боозалдыгы барык-аа херекке албайн турар. Ону дуржулгазына чиктерге-биле бадыткап болуп. 1973 чылда хой тарыны боозаларын планын 53,4 хуу куусеткен, а 1974 чылда 8.040 баш хойну тарып боозалар турган, чүгө 2490 баш, азы 29,7 хууун тарып боозаткан. Тарын боозалдык пункттарын эки Дериин кыл-башында база тарып боозалдык техниктерин мергежилчи чамыс болганмын ол ажилды шынары кулу болуп турар. Оң түдүктөгү колхоз төсү чам чылдын эгезинде чедир 4000 баш хире хураганга чедир алган.

Малдын семитилгезин эки организационнада күтүргө дегенде кошкак хой хойлар кеткеш, колхоз каражаа таваржып турар. Бо чылдын колхоз күрүгүнө 3.185 баш хой саткан. Оларнын бир башка оналдыр ортумак дингезин 37 ай болган. Ол хойларын аралда сенис хуштуг хой чамыс-даа чок, а 60 хууу ортумактын кууа күштүг болган. Колхозтун бүдүрүгө планында көрдүнгөн-биле амырга, бо чылдын бүдүрүгө чоруп бүтүрүп 21.711 хууун хой элди, 2.1 хууун хуку элди ээлеп турар. Ыччалаш-лаа үстүндө чиктерден алгаш

көөргө, бо талазы-биле ажилдар куусеттинейн турар ишкыла.

Зоотехникти ажилдарын саналдыр байлаада тургусканын малдын уксазын экинчилер, продуктууну беликтер талазы-биле айттынган хемчегелер боттамайн турар. Бониторинганы чыл бүрдү чорудуу тургажок, ол камдыг-лаа түшкө бербес. Калбас болгаш дүк, ой-чүзүн, хар-назын айы-биле чашан атылап ускен кодамынын, кыштак, каяк-тур-лаа, каларылар чедикшир деп чылдарында-биле кууун катан холдуштуруп калкан. Ол дээрге чүгө колхозтун удуу зоотехникти О. Кезик, селекционер-зоотехник К. Куулар оларнын харыскага чок чоруп-биле тайылардыгар турар. Ону ажилдап алган, чамдык малчынар кодамынынга кайы-хамжан чок, шитпирлеттиниз хошкарларын салым турары чанчыл болу берген.

Кышкы уеде каяканы эки чылдыгга, белектер албайн, оларларын таарыштыр чөп ажылаа-ла, малды немелде чөп-биле чегерлеп турар. Малды төчөгөл, самгылар чамдык харыскага чок кийилер-биле эптекин, оларын мал ажилында тудуу турар. Бо дугайын бригадалар, мал кинирлерин тускай эртемчилерин колхоз баштаар чери бээр тур-лаа, шитпирлет хемчегелер албайн турары черле элдегил.

Малга элек чөп базазын тургустуушкан турган, мал ажилын сайырадыр дугайында чугаа кылганмын амык чогу кымта-лаа билдинир. «Коммунизмге орук» колхозта бар тарылга болгаш сизге шөлдерин чедик амылаагай турар.

Колхозка нитириг-биле илде ажил-агайын ажилдадыг 69837 га шөлү бажылдатыган. Оң шитинде калыга шөлү 860 га, сизген кезер шөлү 1.177 га. Тарылган агро-техникти турмулар суугаар чоруттайн, организацион болгаш импералдык кемшичидегелер-биле чегерлеп турарында дүжүт чамыс болган харында хөвүрүнүн үнүч-дүжүктүр шынары хат болгаш суг үрээш-

киннеринде улам ботсырап турар. Оң уламы-биле Көк-Сайрың болгаш Улааттайын сугуттайн тарыла шөлдерин барык ажилдаан үнерине четкен. Сизге кезер шөлдерин сугтарын бөлүрүнү аргазы турала-ла, ону чорутуушкан. Чер ажилын куу турарын беликтерин чугулаанын дугайында чүгө чугаа кылган турар боордан амыла, херек кырында калыг-лаа хемчегелер албаан.

Оң түдүктөгү колхоз малагына бо кышка мал чедикшир хандыр-агайын талазы-биле берге байлаага таваржып турар. Кышкы уеде малга бээрине хергелеттинер чедик чүгө чарты кезин белектеринген.

Бо чылдын колхозтун девиссаринге хар эрте чаган болган кылган. Оң соонда чылгы, дүнерде хар эрп, жокачалганында чед оларын бүрүн ажилдарын аргазы бергезеэн. Кышталганын белектер мал ноябрьн эгезинде чедир чагаай берге турар ужурга таварышкан. Тургустууну келген берге байлаанын дугайында ажал-лаа чугаа чоруп турардан аныда, херек кырында боттуу организацион ажилдар чорутуушмайн турар. Ак-Чыраа девиссаринде 500 тонна чыгарыш кезин, белектер, немелде концентрат чедир салып алдыр дээр ажилды амга чедир эгезеэн.

Устуна айткан фактылардан алгаш көргө, СЭКП обкомунун X пленумун доктаамал «Коммунизмге орук» колхозта чедик боттадырып, хой ажилын сайырадырынын бир аргаларын болгаш хандырларын чедир амылаагай турар-дыр. Ажилдап кылган хемчегелерин күүсөдип талазы-биле боттуу ажилдарын чедик чорудуп турарын ол бүгү керелеш, ону хандырларын хемчегелерин дариин ал чорудуушкан «Коммунизмге орук» колхозтун удуруттууларында, тускай эртемчилеринде шындыгы-биле негеп турар-дыр.

В. ОЧУР-ООД,
«Шини» штаттан дашкаар корреспондентизи.

САЙГАРЫП ЧУГААЛАШКАН Чагаа парлаттынмаза-даа

Баян-Кол суурдан бистид солунуң адресинга октябрь эгезинде чагаа келген. Эрткен чазын гектар-гектары-биле ордуктар картофолон «X Улуг хурал» колхозтун ажил-инженерин дма төчөгөл ажаалгын база ашак алгаш суурла чамдык кичилерин аргалап, үнөмгө үе-пакты халас эрттирин турарын илде шунтучудан.

СЭКП Улуг-Хем райкомунун пропаганда болгаш агитацион кидинин эрдегелери Б. Маламын бистид бажылдаан шил болуп алдыртын. Тус черде партоомго колхоз баштаар черини кемжигетерин болгаш илди хой-нигити аргаладырларын ахтычыларын олунуштуруш үч чагаан сайгарын чугаалашкан. Колхоз баштаар чери ногаа бригадир Тиримбай Дүкөн-Балдык ажилды удуурган. Ажил-агай бо чылдын 13 тонна картофол, 8 тонна жапуста, 2 тонна логан айман ажаал алган.

«Билиг» шитпирлет, херэженир чөвүлели, ажилчы чоннар депутаттарын Баян-Кол көдөз Советинин күүсөмү, ында ортумак школанга башкарлар коллектив оон ортууга кичингетий ажилды экинчилер суурла-ла беш туру ажилды планын чөгөткөш, партоомга бадыткаган. Ол бүгүчүн күүсөдөзүн партоом хынаар.

Колхозта комсомол комитетинин секретары Сергей Серей-оод негелдеге дүштүр ажилдааган келген. Тус черде комсомол ажилын чөтүр девиссар тургузарын ВЛКСМ райкомунга дааскан.

Колхоз баштаар чери (адргаан Ш. Ондар) нитириг малам кыштан менди ажыр дээр бүү арга-чедиктерин ал турар. Малчылар тургалары сөзгөрүр боттада бо хемчеге ажилын дооуз турар. Амгы уеде механизаторлар кыштагарже мал чедик сөөртүп эгезаан.

«Билиг» шитпирлет, херэженир чөвүлели, ажилчы чоннар депутаттарын Баян-Кол көдөз Советинин күүсөмү, ында ортумак школанга башкарлар коллектив оон ортууга кичингетий ажилды экинчилер суурла-ла беш туру ажилды планын чөгөткөш, партоомга бадыткаган. Ол бүгүчүн күүсөдөзүн партоом хынаар.

Колхозта комсомол комитетинин секретары Сергей Серей-оод негелдеге дүштүр ажилдааган келген. Тус черде комсомол ажилын чөтүр девиссар тургузарын ВЛКСМ райкомунга дааскан.

Колхоз баштаар чери (адргаан Ш. Ондар) нитириг малам кыштан менди ажыр дээр бүү арга-чедиктерин ал турар. Малчылар тургалары сөзгөрүр боттада бо хемчеге ажилын дооуз турар. Амгы уеде механизаторлар кыштагарже мал чедик сөөртүп эгезаан.

БЕЛЕТКЕЛДЕН ХАМААРЖЫР

Чайгы чылгы үзегерге бо-ларга, кышкы соокта тудуу-монга ажилдарын чорудуугазы нарын. Бо хунерде баштайгы хар чаап, кышкы сооктуң тыныгы билдинип келген. Ыччалаш ажилдык теминиз болгаш шынармы куудалганы-биле объективтерге кышка белектер ажилдарын кыска хуусаада доозары туудугуларын чугула сорулгалы болуп ужураут. Бо айтырмын «Кызыл тууду» эргелесин тууду объективтерден кайчаар боттап турарына калкы доктап көрөд. Октябрь айнык төмүзүгө чедир эргелесиндиг бүгү 11 туудугу бригадаларнын чангызы-лаа кышка белектер ажилдарын бүүүн дооспаан. Ылалыга дөртүк микрорайонун чаа туудуларында цемент шылгалар чедир болгаш хойжау белирлер турдарына херек адыл материалдарын чорудуу үзегинде эгезаан турган. Бичиригме ук белирлериндиг туудулар оңа айтышкын сооулгане, чүгө баштайгы хар чаанкада массалык эгезаан болгаш оларын кайгызылаа доостуушкан.

Дой доврак белектер, суг чылдыр черлер оожум белектерин турар. Бетонун электрин тогу-биле чылдар транспортаторлар тургустуушкан. А эргелесиндиг септеге-мезанилтик мастерскаянда шунту 9 транспортаторларын септе белектер-аа база, оларын кожар болгаш бетон чылдыр чедир электрин тогу чылдыр тускай камгаала карттын электрин хабалар чедикшир.

Эрткен чылдын холдуу белирлерин чылгалат дугаалаанымдан олар дооку, ону эргилеп ажылаага кинирине хой уе-шак чарыгалаттын чуртуун өрөдип турган бо чылдын объект бүрүзүгө туудууна илдег белирлерин турарын көргөн. Ол хемчеге кооюуга чидирин эвээжидир болгаш ажилдын шынарын экинчилер дээр билдинир.

Кышка белектердин байлаанын эргелесиндиг коммунистер боттарынын нити хуралында чугаалашкан,

Национал округтарда

Самотлорда нефть суургалары

Социалисттик Күш-ажалдын Маалыры Я. Вагатовтун бригадалары беш чыл планнын хуусаа бетинде үүсөткөнүнүн дугайында Самотлорда орунсуз установкалар тудуужуларын арасында бир-ле дугаарында рапорттаан. Тузалар болгаш тайга арасында көдүрүлгөн орунсуздуктун дөрт чүс чыгам установкаларын ол найралчы коллектив төсүкү беш чылдын эгезинден бөр туткан.

Барып Сибиринин нефть байлыктарын шийгээди ап турарында Я. Вагатовтун бригадалары ады-биле ходоолаң чүдүлөр дыка хей: «кара алдынын» баштайгы черге баштайгы орунсуз машинаны ол тургускан, суургаларын тургузу сөөртүр арганы ол эң баштай ажылдап, агаарга чөлөнгөн чүе-дег шенелде установканы ол өптөн тургускан.

Коллективтин дуржулгалы уруг, ынчангап күш-ажалдын муракчы аргаларына шкөөлүн ол бригадала тургускан. Татариядан, Башкириядан, Поволжьеде монтажниктер Я. Вагатовка чедип келген, оортан өрөнип ап турар.

Я. Вагатов — Самотлорда социалисттик чарыттын чаа төдөрүнүн эгеделиктеринин бирээси. Өрүмчүлүк мастери, Социалисттик Күш-ажалдын Маалыры Г. Петровтун 100 муң метр даг пародаларын казып эртерин хүдөөлгөн бригадалары биле ол бо чылым күш-ажалды маргалдаа керээни чүргөн. Нефть-биле кайгамчык байлак черге дүргөн болгаш хей ол чалыг ажилдарынын калбак арганы хандырмышан, Я. Вагатов баштаан монтажниктер сөөкү бижымы-биле ээлеп турар.

П. РАБОВ, СЭТА-ның көрр.

САМОТЛОР.

Ханты-манси национал округ.

Ивилер—эки, а «Буранныр» оон-даа артык

Харлыг тундра таварты онзагай машиналар кийиктип турар. Хөртүктөрүн, хемнерин кыдыр эриттерин, тулааларын дөңгөлөктөрүн, кудургайларын болгаш дөңгөлөктөрүн ол илдик чок эртер. Дөртөн градус сөөк-даа одагар шалтык эвес. Ярославль областа Рыбинскиин мотор кыдыр заводу харга боду чорур ол «Буранныр» дээр машиналарын бүүдүрүп үндүрүн шийгээди алган. Ук машинаны ийи кийикни болгаш 250 килограмм чүктүгү көкүтүр сөөртүр кыдыр кылган. Чүс километр черге четтир кывар чүүдү курлаавыры кудар салалыг.

Ол өңгү болгаш дүргөн машиналар харлыг, шуургангы орондун ийиктерин, аңчыларын, балыкчыларын, геологтарын, харылаачыларын, эмгекте ажилдакчыларын чүүнү-биле-даа солутунамас дуулаачылары болуп бар чыдар. Непен национал өскүртүгү колхозтары болган сөөкөттөрү, тундра суурларын чурттакчылары оларын ам бөзүн саткылап алган.

Харга боду чорур «Буранныр» техника талазы-биле хандырарын чуртта баштайгы станцияны ам Нарьян-Марда тургузуп турар. Магалаалык септеге кыдырып алдында аңдаа, машиналарын башкарынын, ажилдарынын база аргылап аштарарын аштыгарына хамаарыштыр төгүрү сүмелерин Рыбинск заводунуң төдөлөкчүлүгүндө болгаш тускай эртемниктеринден чолаачылар алып апар.

Ю. НИКОНОВ,
СЭТА-ның көрр.

НАРЬЯН-МАР,
Немец национал округ.

Кезээде доң чыдар черде х о о р а й

Надымда мөңгө доңат черинин эртем-инженерлер станциянын штатында: геологдор дээр доңат чаа тускай эртем ады дөңгөлөп келген. Мырындай поларды дөңгөлөп бодунда газ кыдырчыларын анык хоорайнын дүргөн туттунуп турарын уламдык ол эржекот чүгүдө апарган. Файзындарын фундамент тавартарын салып болгаш бетон чагыларын калпартар, кезээде доң чыдар чер калдык байдалды боду бөөрү? Ол айттырларын хары геологдор кижжи өөренип шийгээди.

Надым хоорайнын келир үдө апаргаларын бүү девис-көөрүндө эржекот чүгүдө мөдөөлөр алып-биле эртемден-бер температура болгаш гидрология суургаларын тургузуп, кезээде доң чыдар черин «бүдүн-шынарда» өскөрүлүшкүнүн демдегеп, бижип ап турар. Ынчаарга бажындарын хандаларына мырынай өскөрүтүмөс тигленишкүннүрүндө, анаа эрттирбей данымай тыртып алып тускай приборларын туттунган бажындарда тургускан. Надымдын чаа чуртталга райондарын тударда тудуужуларга эржекот чүгүдө сүмелерин бөр арганы ол чорук геологдорго берип турар. Газ-биле делегейде эң байлак дээр Уренгойск-биле кожа утас-вас көстүп келир чаа хоорайга бөдик бажындарын тударына база ол чүдүлөр ажыктыг болур.

Р. ПАВЛОВ,
СЭТА-ның көрр.

Ямало-немец национал округ.

Аныктар бригадалары

Агикс бурят национал округтун «Эрдэм» колхозунда комсомолчу-аныктарын хойку бригадалары бар. Ол бригадалары ортумак школа доозуучуларындан эртен чылдын декабрда тургускан. Ун муң хойну он санын ооддар, кыстар ажаап, дөңгөлөп турар. Олар чеди чүс ажыг хураганчы доруктуруп, маалым чагыт семитилгенин өки хандырар, маалым четтир дем-чөөдүгү чөмөрүн бөдөткөн алган. Ол бригада төсүкү беш чылдын муракчы бригадаларынын санында кирип турар.

XXII партсъезд аттыг колхоз хой ажылды эң уугу ажылагыч. Ында «Херел» деп аныктар бригадалары база бар. Оон бүү кижжүлүнү—ортумак школа доозуучулары.

Округтун ортумак школа дооскан чүс ажыг ооддар, кыстары бо чылым малчынар болу берген. Олар ажилдавышан, институттарда болгаш техникумнарда бот-өөрөлдөгө-биле өөренип турар. Оларга колхозтар чаагайжыды туттунган, кыдыр-бүдүнүрүлүн ивип чурттаага бажындарын тудуп берип, күш-ажыг төдөрүнүн чигелдегил байдаларын тургузуп берген. Бригадаларын дуржулгалыг адгынмычылар удуруп турар.

Б. РАБДАНОВ,
СЭТА-ның көрр.

Агикс бурят национал округ.

ДАШТЫКЫ ИНФОРМАЦИЯЛАР

МООЛ АРАТ РЕСПУБЛИКА: ЭШ Л. И. БРЕЖНЕВТИҢ КЕЛИРИНИҢ БУДУУЗУНДА

УЛАН-БАТОР, ноябрь 20. (СЭТА). СЭПТ ТК-ның Чиңгине секретары Л. И. Брежнев баштаан совет партия-чакан төдөлөрүн уткуурунга моол улус өөрүшүлүгү бөлөткөнүн турар. Төлөөлөр МАРН-ның III съездинин 50 чылым болгаш МАРН-ның чартын чүс чыл юбилейин таварыштыр болур байырлар-дарга кирир.

Эш Л. И. Брежнев баштаан совет партия-чакан төдөлөрүнүн МАР-га ам болур аян-чөрү ийи чурттуң арасында аны-дукма харылаачыларын төвүзүңгө база бир чырыктыгыг армнын ажыдар, социалисттик дем каттыштырылга чурттары-ның чаңгыс экин болуп сырый каттыжылганын бижыглар-нынга чаа уруг салышкынны кирир дээринге моол улус бижыг бүзүрелин илергейлеп турар.

«Совет партия-чакан төдөлөрүн баштап алгаш, эш Леонид Ильич Брежнев бистиң чуртувусна келир дугайында меэдэ бистиң коллективисти күш-ажыкчы чаа-чаа чедишкүн-нөргө хей-айт кирип турар—деп, Улан-Баторунуң туугу ажилчыларын бригадари Манжийн Мишиг чугаалап турар.—Бистеге ол болушкун ийи дайыр өөрүшүлүгү, чүгө дээр бистиң трезиме үлөттүр объекттерин Совет Эмиле-линин деткимчи-биле тудуп үндүрүп турар болгаш совет тудуужулар бистиң-биле кады сырый холбоолаң амылдап турар».

«Моол казанын ажил-ишчилери бистер күш-ажылга бөдик көргүзүлгө чедип алып, хүндүлүг совет аалчыны телептиг уткуур дээр бүүгү күжөнишкүннөргө салып турар бис—деп, алдарлыг малчын Ч. Цэвэн онзаап медегелеп турар.—Бөгүн мээң сегини-сагымын кончуг байыр-маңайлыг-дыр, чүгө дээр бистер СЭПТ ТК-ның Чиңгине секретары Л. И. Брежнев-биле учуражырынга бөлөткөнүн турар болгай бис».

Байырлалдыг хүнөөнү уткуушаан база Улан-Баторга эш Л. И. Брежневтин чедип келиринге бөлөткөнүшан, күш-ажыкчы коллективтер планнарын болгаш социалисттик хүдөөл-гелерин кууседирингевулуг үрө-түнчөлөрүн чедип ап турар.

ТК-НЫҢ МЕДЕГЛЕЛИ

АФИНЫ. (СЭТА). Чуртка парламент сонгудууларын болганыга холбоштыр Греция-нын Коммунисттик партиясы-ның ТК-сы медегелде үндүргөн.

Грециянын демократтыг болган чөөн үздүгү күштери диктатура дүшкөнүнүн сонда болган баштайгы сонгудага болган чөптүг эвес сонгудаа хоойлау-тура калбак заус массалары-биле харылаачыларын бижыглар, демократтыг чар-гытлар дээр улам ынаа де-мисел чорударына таарымча байдалды тургузуп ап шы-дап деп, мыда чугаалаан.

Грецияга фашисттик эргилде боду бөр айымды чалгатаан. Чуртка диктатура тургускан бүрүдүгү идегестерин ам-даа

көзөмчөгө онаваан, хунтанын тургузуп каан позиция апа-рады шөөлүг өскөрүлөй хө-ваар арткап деп, медегелде айткан.

Политиктиг «чаңгыс аай чөөн үздүгү» өвиеле Гре-циянын национал хамаарыш-пас чорук политикаын чору-дары дээр, КНО-га Кипр ай-тырылып чөптүг шийтирлери дээр, ажыкчы чонларын эр-ге-ажыктарына дүшүрү эхо-номика чаартылгалары дээр тургуп турар, чурттуң деп-дигиле күштерин каттышты-раларын төвү бөдүр дээр, бо-дунун тургужун бижыглар ап шыдар деп, медегелде айткан.

ЯПОНАМЕРИК ЧУГААЛАЖЫШКЫННАР

ТОКИО. (СЭТА). АКШ-тың президентия Дж. Форд биле Япониянын премьер-министри К. Танаканын арасында чуга-лаажышкыннарын бирги ээл-чө Токиога болган.

Ол учуражышкына тала-дар япон-америк харылаачы-лары база улустар арасынын экономика айттырларын чу-гаалашкан. Японияга адролуг америк энегетика киреринин болган энегетика айттырыш-чы чугаалажышкыннарга кол кичөөгөйин салган. Премьер-министр К. Танака япон улус-тун ядролуг чекетики онза бо-дандыг көрүп турарын АКШ-тын президентинге тайыла-бардып берген болгаш адролуг чөптөп ап чөрүр америк ко-рабларын япон далай өр-төдөлгөңгө бар дугайында халаашкан америк адмирал Р. Лароктун чөөкта чаа медегел-

диге хамаарыштыр Японияда учурлаанышкыннаар бооп ту-рарын айткан деп. Япония-нын даштын херектер мини-стри Т. Кимура дыңаткан.

Энегетика айттыры чуга-лаажы бөргө, талааларын кар-дышкык бодалдары илерзөн. К. Танака бүүгү херектеги чурттарын нефть сатып ал-мын 10 хуу кызыр дугайын-да АКШ-тын чаазанын сана-лы К. Танака хүдөөвейн, нефть сатып алырын ол хире кызырарга, Япониянын эр-ге-ажыктарына берге өтүшкүн-үн таварыштыр апаар деп медегелде дээрин Т. Кимура медегелзөн.

Ажык чок чоруктуң япон-америк керээңгө хамаарыш-кан айттырларын ул чуга-лаажышкыннарга база чуга-лаашкан деп, Т. Кимура дың-аткан.

НЬЮ-Йорк. СЭТА-ның көр-рөспөдентия Ю. Романовтун дамытканы болза:

КНО-нун Кол Ассамблеясы-ның XXIX сессиясында Палес-тина дугайында уламчылап турар чугаалажышкыннар Палестинаның араб чөптүнү бөдүрүп национал эргелери дээр чөптүг демиселин деле-гейде калбаа-биле деткип ту-рарын дугайы, Израильдин чыгышчы бөлүктөрүн олар-нын Чоокчу Чөөн чүктө агрес-чи, эжелекчи политикаын дээр делегейин хей-нияти-нин шыгыгы бүүрү шаап ту-рарын дугайын херечелеп турар. КНО-нун индиринден сөс ап чүвө чугаалаан 30 хире чурттарын төдөлөкчүлө-риден Тель-Авивтин чагы-рыкчыларын амдымындаа чүг-лө... Израильдин бөдүрүтү тө-дөлөң камгалаан.

Араб күрүңелерин төдө-лөкчүлөри чугаалары үлө-бөдөлүгүн тода илереп тура-ры-биле, оварымычалыг бол-ган бадаткаларын бүзү-редик чөрүтү-биле онааланып турар.

Амгы чоруттунуп турар са-нал берикшиктеринге Палес-

АГРЕССОР ЧААСКААНЗЫРААН

тинаны хостаары организаци-янын төдөлөкчүлөри кир-жир чөрү ону үрө-түнчөдиг болгаш бөттүг магаддылап турар дээрин Афганистан-нын, Кувейттин, Катышкан Араб Эмирлаттарын, Румы-ниянын, Уганданын, Япо-ниянын болгаш өске-даа хей-хөй чурттарын төдөлөкчүлөри чугааларында медегелетти-ген.

Антисоветчи күгүл-хөптүг эрчелдиг дугураанынын ду-рун ажыдар болгаш «келерей удуг ийи күрүңнөңгө алаан-демиселини дугайында де-миселдин идеяларын КНО-нун кижжүңгүнери күрүңгө чыгап албадар дээр сөс ал-ган Пекин төдөлөкчүлөри чугаалы Палестина дугайында айттырып чугаалажышкынны ивипти учур-чөөңгө чөрүшкөк бооп дыңалып турган. Ма-жунун чугаалаанда Палестина болгаш Чоокчу Чөөн чүк ай-тырылганын алмс утказы-нын дугайында бөттүг иде-аларга дүжүр чүгүдө чөк бол-гаш ол херек кырында Ира-

кында агрессорларынга дуа-а чедирилген болган.

Чугаалажы турар айт-тырылган Ассамблеянын чарык-тырып ырадыр дээр пектичи төдөлөкчүлөри ордасын-кышыл совет төдөлөкчү Я. А. Мадис бойтаан илереткен.

Эжекеттиг араб девис-көөрлөрдө Израильдин дерзин үлөдөгилеринин сөөлүгү хун-дерде аажок күштөлдүг дүш-күүрп турарына сагын чо-ваашкын КНО-нун бөлүктө-ринде чугаалажы турар. Палестинаны хостаарын ор-ганизациянын пачетин уду-стүң калбаа-биле деткип турарына өжөөргөн агрессор массалыг тудуп хөрүшкүнүрүн бол-ган дерзин ажилдарына үлөдөп турар. ПХО делега-циянын мыда алган меде-лерин Бугулар ап көргөсө, Палестина дугайында айтты-рын КНО-га чугаалажыг эгелө-лөндөп бөр чүгө Иордан хө-минь бранны талакы эрине-ге бөзи 10 кижжи оүрткөн, 50 кижжи дар балыктаган, 350 кижжи кара-бажындарже кир-

октаттырган бооп турар. Эже-лекчи эрге-чагыргалар 1500 кижжи тудуп хораан болгаш эжелде турар девискөөрдөн дашкар шыдуу чурткан. Делин хоорайже чөптүн чы-каалык базары-биле танкы-лары кириген. Оларын бы-раанын дугурун алаанга 16 харыг шкөөлөчү уруг басты-рып алган.

ПХО-нун төдөлөкчүлөри КНО-нун Чиңгине секретары К. Вальдхаймга чөрдан израиль эжелекчүлөриг кар-жы-дерзин үлөдөгилеринге кызын алаа илеретип чу-гаалаан. Израиль эрге-чагы-рларын дерзин үлөдөгиле-ринге таарымшын турарын болган Палестинаның проб-чө-түңгө сагын-сеткил катты-тырып турарын ол онзаап медегелзөн. Донкуралды чок кылар төдөлдө бөдүлдүң ха-мааржы бүүтү-ле хемчөгөлөрүн ап чөрүдүр болгаш Чиңги-не секретары ПХО-нун төдө-лөкчүлөриг бүзүрөдип медег-лөзөн.

ЧИЛИДЕ ДЕРЗИДЕЛГЕ УДУР

● БРАТИСЛАВА. (СЭТА). Чөөн словак хоорай—Кошица «Чили» даны жө-дүр төктүп чыдар чурт» деп делегейде афототүмүндөп болган делегей парла-лаачыны материалдары фашист шерт хун-таланын каржы-дошкун деривидөшкүннө-ринин дугайын чугаалап турар.

● ЛЮКСЕМБУРГ. (СЭТА). Хоетага бо-лган демократия дээр чии уду-стүң ма-дырдыг демиселин калбаа-биле деткирине-ге кийгырыг Люксембургтун хей-ни-тиинге «Хостуг Чили» комитет салган.

● БРИССЕЛЬ. (СЭТА). Тайбын кам-галдымын Бельгия эвилелди келген чагааны парлап үндүргөн. Чидижа тала-зы-биле хөрүддөтүргаш чии хунтанын

кара-бажындарында химичектенп чыдар кижжирин хостаары дээр эң-сеткил кат-тыштырылганын шимчөөлөри кал-барырыне бөдиги хей-ниятиг санал-оонамынга кийгырып мыда кирип турар.

● ЛОНДОН. (СЭТА). Чилинин кадык камгалаа ажилдакчыларын камгалаарын комитети мыда тургустунган. Ук комитет шерт-фашист хунтанын деривиделден химичек көрүп турар өмчөлөргө дуа-көргүзөринге кийгырып турар. Британ меди-цина ассоциациянын (БМА) удуруп баштаар черинге комитетти чуртталг-ында чугаалап турары-биле алырга, Чи-лиде шерт хунтамы 65 өмчөлөрүн ша-а-жылап өдүргөн дугайында документалиг херечилеелер бар.

ЧОНГА СУРАГЖААН

ТОКИО. (СЭТА). Япониянын сандарыга чачындарына он алдарлыг болган 100 номуну арасында Төстөй бисе Доста-евскийнин чогаалдары шына-ла бири чери ээлеп турар деп, «Сюкан Ноумури» жур-налы бижзөн.

И. И. Төстөйгү «Даймы болгаш тайбы», «Дрилин-кин», «Анна Каренина» бол-ган өске-даа номнарын япон дылга өчүдүргаш, Японияга хей каттап парлап үндүргөн. Олар япониянын хей-хөй сал-галдарына орус литератураже

орук ажыдып берген. Япония-га И. И. Төстөйгү хөй төм-нүг чымын чогаалдарын парла-лап үндүргөн. Анаа оон чо-гаалдарынын барык шүптүгүн кийгирген. Орус уаг чогаалчы-нын Японияга дөптөргөйг су-рагымын ол барымдаа херечи-леп турар.

Ф. М. Достоевскийнин ро-маннары Японияда база кай-галчык сурагыт.

Япон өртүлүктүрү А. П. Чеховтун чогаалдары калбаа-биле үнөдөдип турар. 1919 чылда япон дылга оон 9 төм-

нүг чогаалдарын парлап үн-дүргөн. 1960 чылда Япониянын ном садыгына А. П. Чехов-тун 16 томунг чымын чогаал-дары көстүп келген. Ону «Восток» парлалга чери үндүр-гөн.

Япон номчүктүрүлгө Луи-кинин, Тургеневтин, Гоголь-дун, Маковскийнин, Фадеев-тин, Шолоховтун, өске-даа орус болгаш совет чогаалчы-ларын чогаалдары база сура-гыт. Японияда 1 миллион 400 муң кезек хире нити ти-ражыг 400 ажыг анын аттыг совет номнарын чылдын-на парлап үндүрүп турар.

Президентиниң конгресске дыңнады

ВАШИНГТОН. (СЭТА). АКШ-тың президентия Дж. Форд конгресске дыңнадыг ча-гааны чоруткан, чакаткы кирген хоойлу төлөвилелде-ри бодыларын дүргөдөлгөңгө ону кийгырган.

Президентиниң демдегеп турарын Бугулар алырга, аме-рикс экономикага келерей чү-гула учур-дуулагы садыг ре-формазынын дугайында хоой-лу төдөлөлөң эң дүргөн хү-дөң алыры эржекот чүгүдө деп, бөдүңүн дыңнадынга президент айткан. АКШ-биле садыгалажырыга өске чурттар-ын ажылап турар эң таарым-чалыг чуртун Совет Эмиле-лиге база тысыр деп, ук хоойлу төлөвилелдин чүүдө-

риниң барзынде айткан.

Экспорт-импорт банкызы-нын ажил-чорудууларынын ду-гайында хоойлу төлөвилелде-ри конгрессти бодыларын деле-гей рыноктарына бүүредик туруштуг турарын Катышкан Штаттарын хөвээр арттырып алдырыга кончуг чүгүдө деп, дыңнадыг, чагаада айткан. Өртөктөрүн улагатышаан, бүү-дүрүлгө ажилынын кызырын, ажил тыластанынын көвү-дөп турарына холбоштыр ивипти хоойлуудууда талазы-биле хамыкты мурай эконо-мике айттырларыне ичээл-гей салган турар учурда деп, президент айткан. Акша үнө-лөңгө кудулап турары-биле демиселериниң кол аргалары-

ның барзын федералдыг ча-зактын чарыгалдарын кийги-рери болур деп, Дж. Форд медегелзөн. Федералдыг ча-зактын чарыгалдарын кызы-рып турган аминалалыг бо-лору хамыктын мурунда ивипти-социал программаларга салдарлыг болур деп чүвөң мыда чугаалаан.

Дыңнадыг чагаанда били-нип турарын Бугулар алырга, хамалга политикаын барым-даалары шерт чарыгалла-рынга хамаарышпас. Прези-дент Никсон өссөлдө Дэсто-евскийдин америк шерт-ла-лай болгаш шерт-агаар бааза-лы калбартырыга акша-хө-рөңгө үндүрүп бээрине пре-зидент конгресссти кийгырган.

Португалия ёзулуг демократия дээш

ПОРТУГАЛИЯ. Португалиянын Коммунисттик партиясынын элчөг чөң VII съездин чурттуң амыдарына чүгүлө болушкун болган. Ук съезд португал амыкчы чоннарын болгаш бүү улустан эрге-ажыктарын ПИП-ник ылап кам-галаар шийтирлин илергейлөп күрүсүн, чурттуң демократтыг күштерин улам бижыктырып каттыштырынга баазан болган.

Ам чурттуң политиктиг эрге-чагыргазы демократтыг күштериниң холунда деп, ПИП-ник Чиңгине секретары А. Куньял ол съездинде медегелеп чугаалаан. Ынчанмыше экономиканың кол башкарылазын, уугу-улуг монополиялар кон-трольдап турар. Ёзулуг демократтыг Португалияны тургузарда, экономиканың эрге-чагыргазын ол холдордан былаап алып херек. Доп-дараан чөрүдөр поли-тиктиг ажилдарга кириштир салган чаа-чаа сорулгалары бүүрүн күүсөдиринге магаддыл ол съезд болган деп, португал коммунистерин «Аванта» солуну мурунку чүүдүңгө бижзэн. Солуну анык активчилер (он таланы чурукта) чер балганд тарадып турар.

Демократтыг тургузугун баштайгы алды ай дургузунда догуннап келгени-нин түңдөөлөрн Португалиянын улузунуң байырап медегелзирин реалык күштерин чөңгөлөри шалтыктап шыдаван. Найысылалдын «Кампу пену»

стадионуна ПИП-ник Лиссабон организациясынын эвилелдеп эрттирген митин-гизинге (салагай таланы чурукта) 50 муң ажыг кижжи киришкен. Митингиниң киркичиликтери ПИП-ник элчөг чөң съездинге хүлөзө алынган документи-лерин чүүдүлүг деп көргөн.

Португалия республиканын тургустунганын 64 чыл эон Португалиянын хей-ниитиз улуг ивудурушкунунг медегелеп эрттирген.

Лиссабонга болгаш чурттуң чуртталгаларыг өске-даа черлеринге байырыг ёзулалдар болган (өртүңдө чурукта—Порту хоорайга болган митинг). Хөй-хөй хоорайларга тураскаалдыг медегелдеп амыттырган, республиканың баш-тайгы тургужуларына болгаш фашизмге уду демиселин маалдарына алдар кылдыр куудумчулар аттарын чаарткан.

Португалиянын күш-ажыкчы улуз болгаш налбан улус массалары Чепсе-кти күштер шимчээшкын-биле үлөдөшкөн, беттарынын салым-чөлүн ээлеп турар. Демократтыг, тайбыгга ынак, чечетелишкынниң болгаш хамзарымыга чөк Португалиянын тургузуп болур аргалар херек кырында бар.

ринең барзын федералдыг ча-зактын чарыгалдарын кийги-рери болур деп, Дж. Форд медегелзөн. Федералдыг ча-зактын чарыгалдарын кызы-рып турган аминалалыг бо-лору хамыктын мурунда ивипти-социал программаларга салдарлыг болур деп чүвөң мыда чугаалаан.

Дыңнадыг чагаанда били-нип турарын Бугулар алырга, хамалга политикаын барым-даалары шерт чарыгалла-рынга хамаарышпас. Прези-дент Никсон өссөлдө Дэсто-евскийдин америк шерт-ла-лай болгаш шерт-агаар бааза-лы калбартырыга акша-хө-рөңгө үндүрүп бээрине пре-зидент конгресссти кийгырган.

Рим. Итали найысылалдыг үлөттүр амыкчыларын болгаш магазинер садыгылары 4 шал дургузунда бүү-ниити амыл сексадышкыннын эртти-рген. Римини амыл-ишчиле-ри электрэнергия талевирини улагтынынга удурулган, амыл-ишчилерге чик өртен-телевирлиг чуртталга бажындарын тудуп бээрин негеп турар.

С О В Е Т - М О О Л
Н А Й Ы Р А Л А Й Ы

«АРГЫКЧЫ» МОНЦАМЭ-НИЦ «Новости Монголии» деп солдундан.

„МООЛ ДУГАЙЫНДА ЫРЫ“

Социалистик Моолдун уран чуралта культуразы төөгүлүт хөй-хөй түс чыдар дүргүзүндө хөгжүп келген болуп турар. Чээрби түс чыдаң эгезинден бээр чаа амырлардан үндөшүн алган уран чуралга чурт иштинге шапкыны биле хөгжүп эгезен. Амырларды хөвнөр сикген чуруктары Моолдун суралгы чурукчузу Мирян Шаров чуруп эгезен. Феодалдарын болгон лакаларын чептес аажы-чаңы, оларын сойга-лаан ооң чуруктары чон ортузунга көчүрүп дүргө-биле тарап, өзүлүт-ла демиседин чептес болуп турган.

Совет ужудукчу, Совет Эвилеленин Маадыры Михаил Васильевич Водопьянов бөгүн 75 харлаан

АЛЫЗЫНДАН ЭРЕС-МААДЫР КИЖИ

Улуу болгон тырм дурт-сылык ар кыя ээлик аякы-дышкан. Сырды көбөк кир-биктер адалан карактар кончуг тоштуп шычален көргөн, оң бакыны дымдар-сымаар дүктөр мөңтүлөлдү көргө берген болгон.

Улуу болгон тырм дурт-сылык ар кыя ээлик аякы-дышкан. Сырды көбөк кир-биктер адалан карактар кончуг тоштуп шычален көргөн, оң бакыны дымдар-сымаар дүктөр мөңтүлөлдү көргө берген болгон.

Улуу болгон тырм дурт-сылык ар кыя ээлик аякы-дышкан. Сырды көбөк кир-биктер адалан карактар кончуг тоштуп шычален көргөн, оң бакыны дымдар-сымаар дүктөр мөңтүлөлдү көргө берген болгон.

АГААР ЛАЙНЕРЛЕРИНИЦ БҮТКЕН ЧЕРИ

Лажок хөй деген соңгаларын өтүр келген чырык кутулду турар кончуг ууз бажы инти. Дие тургускан чагыны машинлар дооступ бүдү үериниң аны-буру чадарында. Оларын чымда эгезелген анымачалык кылп турар кижилер.

Лажок хөй деген соңгаларын өтүр келген чырык кутулду турар кончуг ууз бажы инти. Дие тургускан чагыны машинлар дооступ бүдү үериниң аны-буру чадарында. Оларын чымда эгезелген анымачалык кылп турар кижилер.

Т У Д У Г Ж У Л А Р Н Ы Ц
ШКОЛАЧЫЛАРГА БЕЛЭЭ

Эрткен айны сөөгү хүнериниң бирээнде өвүр районун Солчур суугун чурттакчылары, школары, башкылары ортук школаның 320 олуттуг чаа бакынын аякы-дышкынына тураскатка байларын митинге киржири биле чыгып келгенер.

Найысылалың өөредилге черлеринде
СОЛУН КОНКУРСТАР

Эстетиктиң кижизилдиге музиканың ролу үгелен тегиле уузт. Кызилдиге башкы училышы бо айтырманы чурала көрүп, бо талзы-биле бүгү ажилды программа өзүгара чорудуп турар.

Эстетиктиң кижизилдиге музиканың ролу үгелен тегиле уузт. Кызилдиге башкы училышы бо айтырманы чурала көрүп, бо талзы-биле бүгү ажилды программа өзүгара чорудуп турар.

МАГАДАНЧЫГ КЕЖЭЭ

Кызилдиге уран чурт училышынды башкалар коллектив сургууларын интернационалды кижизилдиге уузт келтиргени салып турар. Ооң бир тодаргай чижөө эртек дштанар хүнде училдиге болгон келдиге көрүп болур.

Кызилдиге уран чурт училышынды башкалар коллектив сургууларын интернационалды кижизилдиге уузт келтиргени салып турар. Ооң бир тодаргай чижөө эртек дштанар хүнде училдиге болгон келдиге көрүп болур.

ЭМ КЫЛЫР КАЙГАМЧЫКТЫГ КАТ

Тывага баштайгы дымдыг соок болганын соонда, тускы белсиктигин он-он бригадаар чымжырга чымчырык кирпек.

Тывага баштайгы дымдыг соок болганын соонда, тускы белсиктигин он-он бригадаар чымжырга чымчырык кирпек.

Дружинник болуру хундулуг

Киевтин «Арсенал» заводунун слесари В. В. Кулакин үш өрөөл чаа бакынын алган. Заводтун коллектив Виктор Васильевичте ол чаа бакынын бээрле, ону чурале бугуругениң муракчызы дээр эвес, а харын илелейкиг дружинник болуп турарын база үнелген.

АГААР

Кызилдиге уран чурт училышынды башкалар коллектив сургууларын интернационалды кижизилдиге уузт келтиргени салып турар. Ооң бир тодаргай чижөө эртек дштанар хүнде училдиге болгон келдиге көрүп болур.

Кино

Тывага өкөлген. Тываның бодунуң чымжырганын база улам көвүздөп турарын остурер.

БЕШ САЛЫГ СООНДА

Республиканың шыдыра талзы-биле чемпионаттың бешки салыг ноябрь 19-та болгон. Спорттун бо хөвиринге мерген жалдигер илереп эгезен.